

Byrkjje reinbeitedistrikt

Trondheim, 28.05.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Vedtak om forsøk på skadefelling av jerv i deler av Grane og Hattfjelldal kommuner

Miljødirektoratet iverksetter etter søknad skadefelling av et enkeltdyr av jerv, eller eventuelt jervetispe og valper i et avgrenset område i Grane og Hattfjelldal kommuner i region 7, Nordland fylke, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein og sau.

Vi viser til søknad om uttak av blant annet 2 jerver av 22. april 2020 fra Byrkjje reinbeitedistrikt og Hattfjelldal sau og geit og fra Byrkjje reinbeitedistrikt med søknad om uttak av jerv av 23. april 2020. Vi viser også til senere eposter fra de samme søkerne av 22. mai og 24. mai.

Vi viser til søknadene når det gjelder bakgrunn og begrunnelse for søknad om uttak av jerv.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). Etter ekstraordinære hiuttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,7 i regionen.

Så langt i denne overvåkingssesongen er det påvist 10 jerveynglinger i region 7. Overvåking av jervehi starter i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2019 - 2020 er det felt 5 jerver på lisensfelling i region 7. I tillegg er 2 hannjerver felt etter beslutning om ekstraordinært uttak i år.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Det er påvist i alt 10 tap av rein til jerv i Grane og Hattfjelldal kommuner i løpet av 2020, 5 innenfor det aktuelle området for uttak. I tillegg er det i samme tidsrom påvist tap av 14 rein innenfor området for uttak der dødsårsak er fastsatt til ukjent freda rovvilt. Det er ikke påvist jerveskade på sau i dette området i løpet av beitesesongen 2019.

225 sau og lam ble erstattet som tapt til jerv i Hattfjelldal og Grane kommuner i 2019, og det ble erstattet 100 tamrein som tapt til jerv i Byrkijø reinbeitedistrikt. Skadepotensialet knyttet til tamrein vurderes å være stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensialet overfor beitenæringen i dette området i region 7.

Skadepotensialet for tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Deler av det aktuelle området ligger innenfor areal som er avmerket som kalvingsland for tamrein i forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, Nordland. Bestandssituasjonen for jerv og nemnda sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt.

Det er ikke påvist mange skader til jerv i dette området i vinter, men direktoratet har vektlagt det forholdsvis store antallet døde rein der dødsårsaken er fastsatt til ukjent fredet rovvilt. Selv om det er kjent forekomst av både bjørn, kongeørn og gaupe i området, vurderer vi det som sannsynlig at noen av disse tapene kan skyldes jerv. Siste påviste tap til jerv var 21. mai.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2020. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Vedtak

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter søknad i verk forsøk på felling av jerv og eventuelt jervetispe med valper innenfor et nærmere avgrenset område i Nordland fylke.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 1 jerv, eventuelt 1 jervetispe og valper innenfor et område i Grane og Hattfjelldal kommuner som avgrenses av elva Susna i øst og Storfiplingdalen i vest. Fellingsområdet omfatter fjellrekka fra og med Nerlifjellet i nord og sør til Laupskardet.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i samsvar med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 30. mai til og med 31. mai 2020.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Aarborste / Hattfjelldal kommune	O. T. Olsensvei 3 A	8690	Hattfjelldal
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Nordland politidistrikt	Postboks 1023	8001	BODØ
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Statens naturoppsyn			

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 29.05.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/7063

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2020/2021

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på til sammen fem brunbjørner. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. oktober 2020. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling til fylkesmennene i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. februar 2021.

I regioner der de nasjonale bestandsmålene for de ulike artene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonalt bestandsmål for arten, kan kvote for betinget skadefelling vedtas av rovviltnemnden i regionen. Kvote for betinget skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen.

I regioner der de regionale bestandsmålene ikke er oppnådd ligger myndigheten til å vurdere kvote for betinget skadefelling hos Miljødirektoratet. For gaupe er bestandsmålet ikke oppnådd i rovviltregion 4, 5, 7 og 8, og for bjørn er bestandsmålet ikke oppnådd i region 6, 7 og 8.

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 4 og 5, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på én gaupe i sin respektive region. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 01.06.2020 t.o.m. 15.02.2021. Tall i parentes for region 8 angir fastsatt mål for antall familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ynglinger)	Snitt 2017-2019 (ynglinger) ¹	Kvote for betinget skadefelling
Region 8-Troms og Finnmark (inkl. samarbeidsområdet i region 7)	10 (4)	5 (0,7)	5
Region 7-Nordland	10	6,7	4
Region 5-Hedmark	10	7,6	1
Region 4-Oslo, Akershus og Østfold	6	1,3	1

1) Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 (NINA rapport 1679). Ny rapport ventes fra Rovdata i begynnelsen av juni 2020.

Rovviltnemda i Region 7, Nordland anbefaler at Miljødirektoratet gir Fylkesmannen i Nordland handlingsrom til å iverksette skadefelling av bjørn og gaupe. Direktoratet har også fått tilråding fra region 6 om betinget skadefelling av bjørn. Nemnda anbefaler en kvote på fire bjørner for regionen.

Direktoratet har vurdert det som hensiktsmessig å fastsette en samlet kvote for rovviltregionene 6, 7 og 8 på totalt fem bjørner.

Der kvote er tildelt flere fylker forutsettes det nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun gjenstår en fellingstillatelse i området. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Stortinget vedtok gjennom rovviltforliket i 2011, Representantforslag 163 S (2010-2011), at bestandsmålet på brunbjørn skulle endres fra 15 til 13 årlige ynglinger nasjonalt.

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Vi viser videre til brev fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det for hvilke arter og regioner det nasjonale målet om antall ynglinger er nådd.

Direktoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. I disse tilfellene er det et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning.

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på

dette grunnlag fastsatt kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe som kan iverksettes av fylkesmennene etter en konkret vurdering jf. rovviltforskriften § 9. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i regionene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for betinget skadefelling og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvalt skal gi data om status og utvikling i rovvaltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

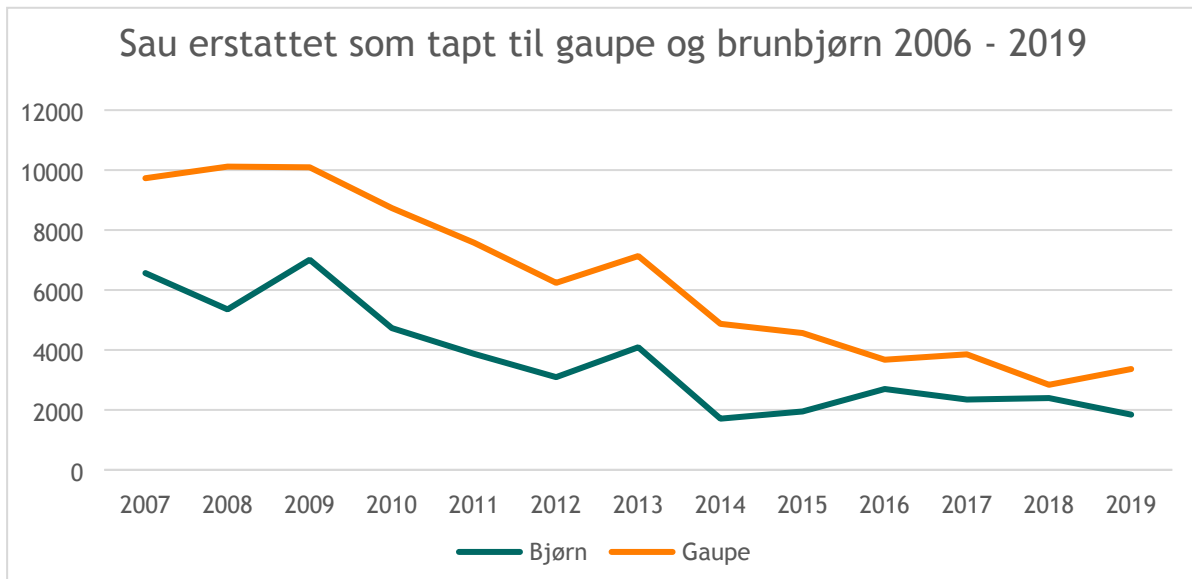
Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

Det ble for perioden 1.4.2019 til 1.4.2020 påvist (dokumentert og antatt) 225 sau og lam og 236 rein drept eller skadet av gaupe. Skadene av gaupe fordeler seg relativt jevnt utover, og de er både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for gaupe. I noen få områder ser vi også noe konsentrasjon av påviste skader til gaupe. Det er etter 1.4.2020 påvist 81 rein og 3 sau drept eller skadet av gaupe.

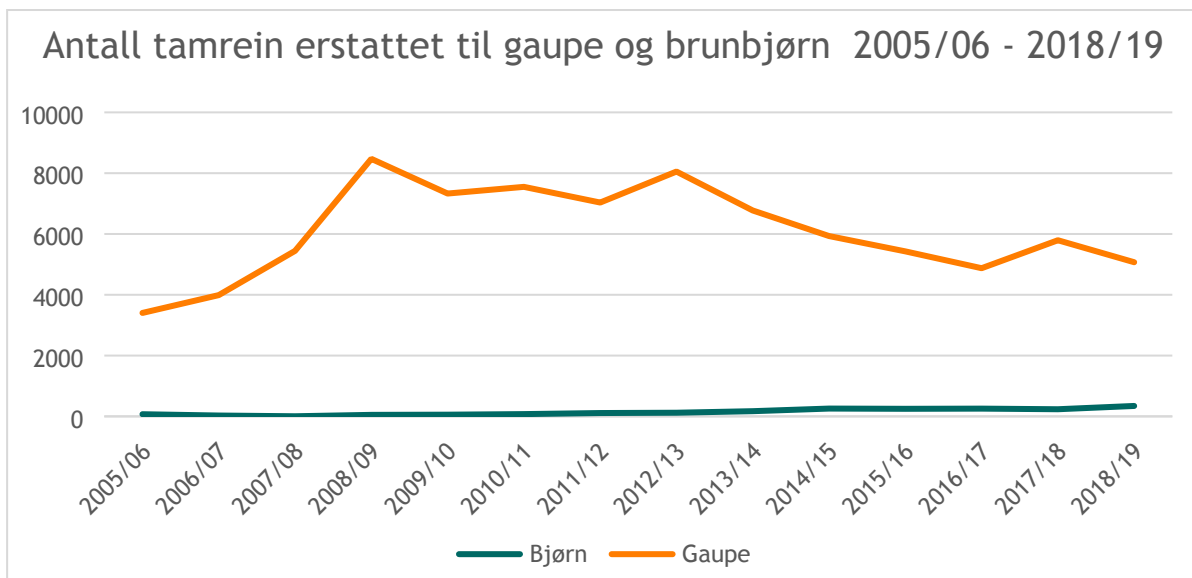
Det ble for perioden 1.4.2019 til 1.4.2020 påvist 1 rein og 348 sau og lam drept eller skadet av brunbjørn. Skadene er registrert både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for brunbjørn. Skadene forvoldt av brunbjørn er i større grad konsentrert til enkelte skadeområder, der det er påvist til dels mange skader i samme beiteområde. Det er etter 1.4.2020 påvist 6 rein drept eller skadet av brunbjørn.

I 2019 ble det erstattet rundt 17 476 sau og lam som tapt til fredet rovvalt i Norge, og det er utbetalt litt over 44 millioner kroner i erstatning. Det er mottatt noen klagesaker som er under behandling, dermed vil det kunne bli mindre justeringer av tallene i forbindelse med denne behandlingen. Tapet er på om lag samme nivå som i 2018, og trenden i antall erstattede sau og lam har vært nedadgående de siste ti årene (Figur 1). Antall sau og lam erstattet som drept av brunbjørn og gaupe følger den generelle trenden det siste tiåret, men med svingninger mellom årene.

Figur 1: Sau erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2007-2019.

Antall erstattet rein reindriftsåret 2018/2019 var rundt 17 748 rein, noe færre enn året før. Selv om antallet varierer noe fra år til år, viser en oppsummering av erstatningsoppkjøret at tap av rein til rovvilt har vært forholdsvis stabilt de senere årene, og vi ser ikke en nedadgående trend slik vi har sett for sau (Figur 2). Totalt ble det utbetalt ca. 80 millioner kroner i erstatning for tapte dyr reindriftsår 2018/2019.

Figur 2: Tamrein erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2005/06 - 2018/19. Kilde: Rovbase.no

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn og gaupe

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor vi ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Direktoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene med sin geografiske differensiering skal ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Dette vedtaket gjelder for arter som er under det regionale bestandsmålet i de aktuelle regionene. Følgelig er det et overordnet ønske om at bestanden av vedkommende art skal økes fra dagens situasjon i regionene som er omfattet av vedtaket. Det er variasjon mellom områdene og artene i forhold til hvor nær bestandsmålet en befinner seg.

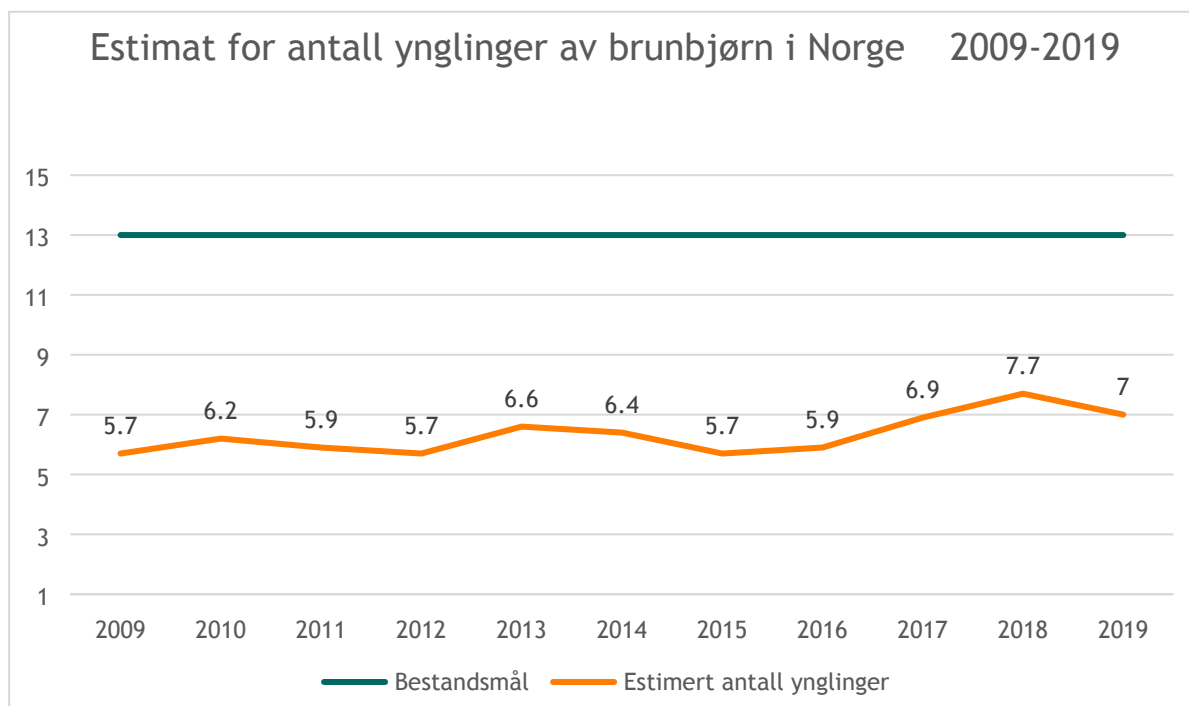
Hunndyr og spesielt hunndyr med unger er særlig viktige for å oppnå/nærme seg bestandsmålet. Miljødirektoratet har av den grunn funnet å unnta hunndyr med unger fra denne tillatelsen. Det er viktig at fylkesmennene vurderer og vektlegger eventuell risiko for at det skadevoldende individet er ett hunndyr i vurderingene av om felling skal iverksettes.

Nærmere om bestandssituasjonen for brunbjørn:

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

I 2019 ble det mest sannsynlig født 7 kull i Norge (NINA Rapport 1808, 2020), ett færre enn året før. Det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull er ikke nådd (Figur 3), men det regionale målet for brunbjørn i region 5 ble nådd for tredje år på rad. I de øvrige regionene med mål om yngling av brunbjørn (region 6, 7 og 8) er vi fortsatt under bestandsmålet.

Figur 3: Estimat for antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste elleve årene. Kilde: NINA Rapport 1808.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 148 ulike brunbjørner i 2019, 57 binner og 91 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark.

Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da vi ikke kan gå ut fra at vi har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

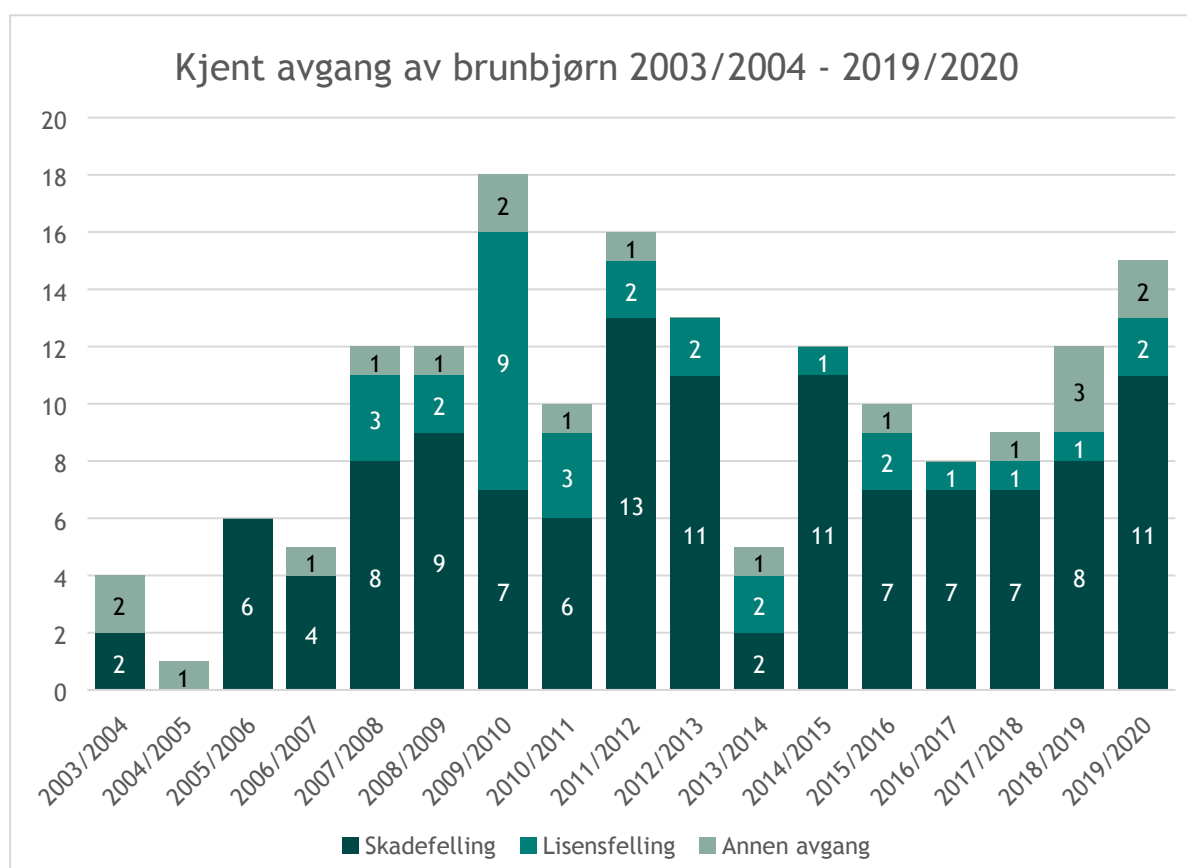
Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltnemndene har prioritert til forvaltningsområde for brunbjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle brunbjørn innenfor disse områdene.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2019 var totalt 15 brunbjørner, mens det i 2018 var en kjent avgang på totalt 12 brunbjørner (Figur 4).

I 2019 ble det av Miljødirektoratet 29. mai gitt en samlet kvote for betinget skadefelling på fem bjørner i rovviltregion 6, 7 og 8, der myndigheten ble delegert til Fylkesmannen. Miljødirektoratet utvidet kvoten to ganger, slik at samlet kvote for betinget skadefelling for 2019 i perioden 1. juni til 15. oktober ble på ni brunbjørner. Det ble også felt to brunbjørner i region 5 (Hedmark), slik at det til sammen ble felt 11 bjørner på skadefelling i Norge 2019 (Figur 4).

Så langt i 2020 er det registrert avgang av fire unge bjørner, alle i Trysil kommune. Disse har ukjent dødsårsak.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Figur 4: Total kjent avgang av brunbjørn for jaktårene 2003/2004 til 2019/2020 (1.april til og med 31. mars).

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn fortsatt ligger under det fastsatte bestandsmålet for Norge og at regionene 6, 7 og 8 er under de regionale måltallene som er satt for regionene. Miljødirektoratet viser videre til at selv om antall registrerte individer har økt de tre siste årene, er det i 2019 sammenlignet med 2018 en reduksjon på seks hunnbjørner. Estimert for antall årlige ynglinger på landsbasis for 2019 (7,0) viser også en nedgang fra 2018 hvor estimatet lå på 7,7 årlige ynglinger. Hunnbjørner er viktige for utviklingen og produksjon av nye kull, og en nedgang av andelen hunnbjørn over tid kan påvirke bestanden negativt.

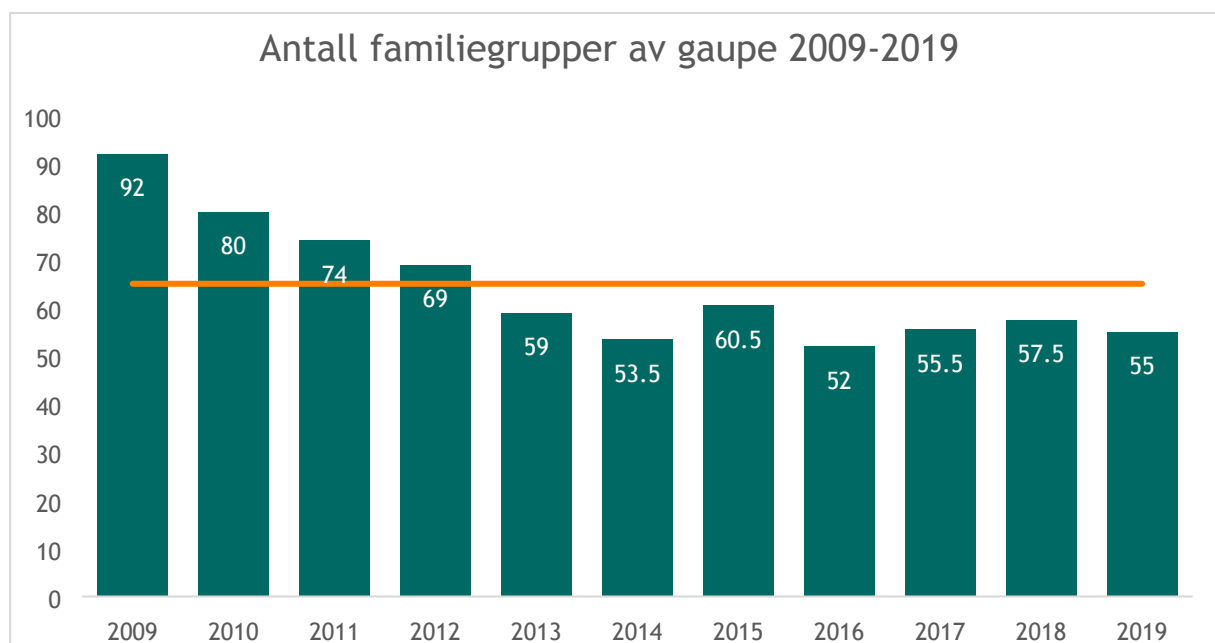
Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, finner direktoratet å gi fylkesmennene i region 6, 7 og 8 delegert myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette brunbjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner (se særlige vilkår).

Nærmere om bestandssituasjonen for gaupe:

NINA rapport 1679 "Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019" er benyttet for vurdering av nemndenes myndighet til å fatte kvote for betingede fellingstillatelse, og som grunnlag for å vurdere bestandsstatus og utviklingen i bestanden. Rovdata vil imidlertid legge fram ny rapport over bestanden av gaupe i Norge i begynnelsen av juni 2020.

Etter fem år med nedgang i gaupebestanden i Norge ble det i 2015 registrert en oppgang i antall familiegrupper. Minimum antall familiegrupper økte fra 53,5 i 2014 til 60,5 i 2015. I 2016 ble det igjen registrert en nedgang i bestanden på 52 familiegrupper på landsbasis. I 2018 ble det registrert en oppgang til 57,5 familiegrupper på landsbasis, og deretter en liten reduksjon til 55 familiegrupper i 2019 (Figur 5).

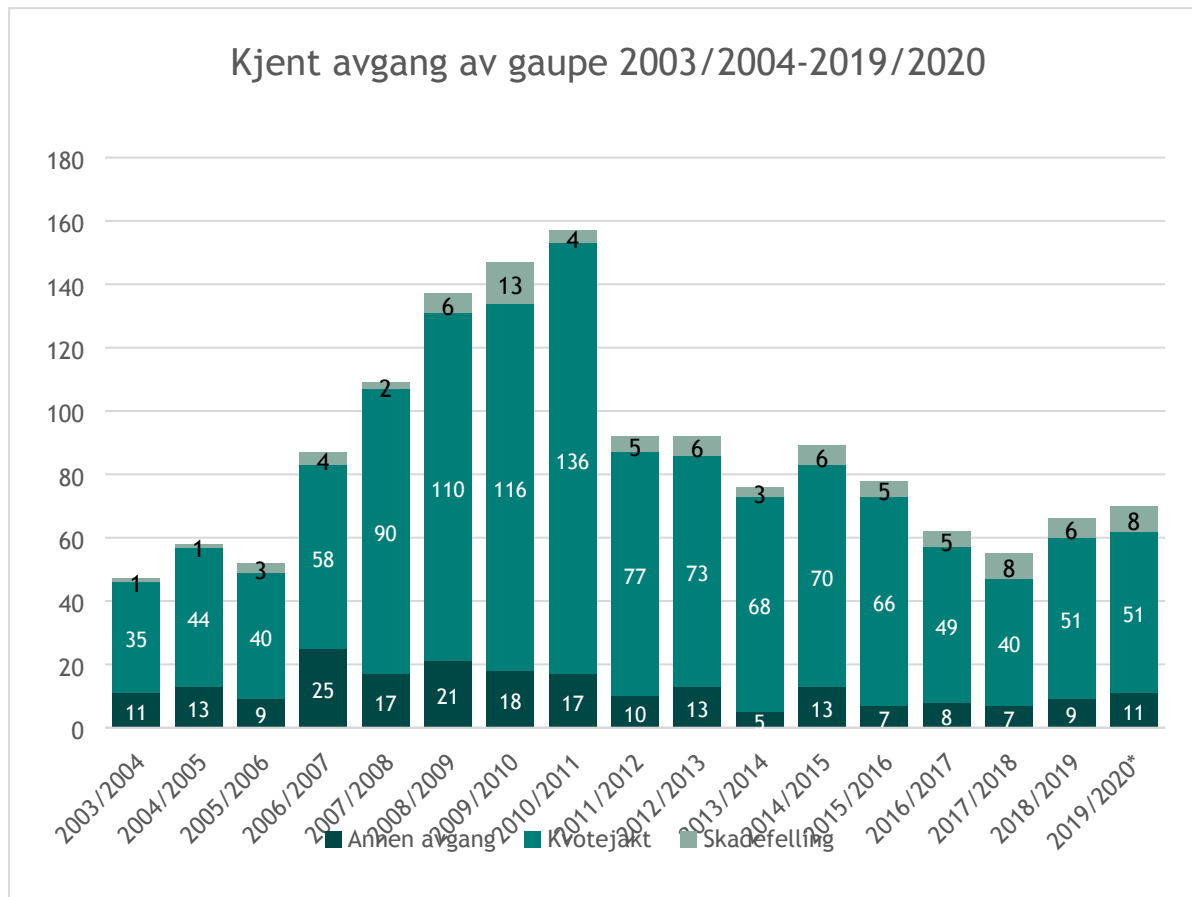
Figur 5: Antall familiegrupper av gaupe i Norge før jakt i perioden 2009-2019. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: NINA rapport 1679.

For syvende år på rad ligger gaupebestanden under bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe i Norge. I region 4, 5, 7 og 8 er gjennomsnittlig antall familiegrupper fra 2017 - 2019 under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Kjent avgang av gaupe i Norge jaktåret 2018/2019 var 66 gauper (Figur 6). Av dette ble 51 dyr felt under kvotejakt, seks felt på skadefelling, seks påkjørt, to døde av andre årsaker og en ukjent.

For jaktåret 2019/2020 var kjent avgang 70 gauper. Av dette ble 51 dyr felt under kvotejakt, åtte felt på skadefelling, sju påkjørt, en ved felling og tre ved ukjent årsak.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover noen påkjørsler skjer avgangen i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling.

Figur 6: Total kjent avgang av gaupe fra jaktåret (1. april til og med 31. mars) 2003/2004 til 2019/2020.

Særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe

1. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt.
2. Bjørnebinner med unger som opptrer sammen under skadefellingsforsøk er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
3. Fylkesmennene skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn og gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
4. Direktoratet kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Andre forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike forhold som har betydning ved iverksettelse av fellingstillatelser. Disse forholdene har betydning for alle skadefellingstillatelser gitt av fylkesmannen, også utover de som er regulert i dette vedtaket.

Utøvelse av jakt, felling og fangst:

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst finnes på www.lovdata.no.

Vi viser også her til "Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag", se vedlegg.

Vurdering av tidsrom for iverksettelse av skadefelling:

Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning.

Direktoratet vurderer det slik at potensialet for skade på sau er begrenset når vi kommer til september/oktober måned, da normal sankedato for sau er 10. september, selv om det vil være regionale forskjeller. Skulle tap til rovdyr skje i denne perioden, vil det være andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap. For tap til tamrein må det gjøres andre vurderinger.

Når det gjelder bjørnens predasjon på tamrein viser resultater fra tidligere studier (INA fagrapport 21, 2012) samt pågående studier (bjørn og tamreinprosjektet i Idre) til at bjørnens predasjon på kalv opphører etter første uken i juni, og potensialet for skade er derfor svært begrenset etter dette tidspunktet.

Kommunale/interkommunale fellingslag - godtgjøring for fellingsforsøk, arbeidsgiveransvar, forsikring mv.:

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a.

Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger>.

Satsene for godtgjøring er fastsatt av Klima- og miljødepartementet og satser og øvrige vilkår omtales i kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Av kommentarene til forskriften framgår også hvilke forhold som faller utenfor ordningen. Utbetaling skjer på grunnlag av disse vilkårene, samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Den totale utbetalingen fra kommunen må ikke overskride den økonomiske rammen som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene nevnt over.

Klima- og miljødepartementet har hatt kontakt med Direktoratet for arbeidstilsynet om arbeidsgiveransvaret i forbindelse med kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Direktoratet for arbeidstilsynet peker på at en person skal regnes som arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljøloven hvis tilknytningen til arbeidsgiver reelt sett har karakter av et ansettelsesforhold,

og at det skal foretas en helhetsvurdering av samtlige omstendigheter i ansettelsesforholdet. Ut fra de kriterier som Direktoratet for arbeidstilsynet har oppstilt, har Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet konkludert med at det er et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold mellom kommunen og medlemmer i lokale fellingslag i slike tilfeller.

Med arbeidsgiveransvaret følger en rekke rettigheter og plikter. Lover, forskrifter og avtaleverk inneholder en rekke bestemmelser om arbeidsgiverens rettigheter og plikter innenfor blant annet lønns- og personalområdet, samt skatteområdet.

Viktige forhold som følger av arbeidsgiveransvaret:

- plikt til å innberette lønnsutgiftene til ligningsmyndighetene og foreta forskuddstrekk
- arbeidsgiver skal utbetale feriepenger til den tilsatte
- arbeidsgiver plikter å svare arbeidsgiveravgift til folketrygden

Utgifter til forsikring faller utenfor godtgjøringsordningen. Dette faller inn under kommunens arbeidsgiveransvar, og bør således omfattes av eksisterende kommunale ordninger.

I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnatsen pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsatt døgnats skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette vil bli dekket av kommunens tilskudd fra fylkesmannen. Fylkesmannen må ta hensyn til dette i fastsettelse av den økonomiske rammen knyttet til den enkelte tillatelse. Utbetalingen til kommunen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling.

Vi ber fylkesmennene om å informere aktuelle kommuner om disse forholdene.

Bistand fra Statens naturoppsyn:

Fellingstillatelse etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen.

Statens naturoppsyn (SNO) kan ved behov bistå ved fellinger i regi av andre. Slik bistand må eventuelt tas opp med SNO direkte. SNO er fra 2019 styrket for å, i større grad, kunne bistå i forbindelse med skadefellingsforsøk. Vi vil be kommunen/skadefellingsleder om å ha en dialog med SNO angående muligheter for å få bistand ved fellingsforsøk. SNO vil primært prioritere bistand ved oppstart i områder uten fellingserfaring og i områder med særlig skadeproblematikk. SNO dekker sine egne kostnader der de engasjerer seg i fellingstiltak.

Saksbehandlingstid og beredskapsordninger

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Dette har særlig relevans i beitesesongen for sau, men er relevant hele året i områder med tamrein. For alle typer søknader og klager gjelder det at forvaltningen så langt det er mulig gjennomfører en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

Vi viser til brev datert 20. februar 2020 om planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2020, der det er satt av midler over kap. 1420 post 21 til beredskapsordninger hos fylkesmennene. Behovet for dette innenfor den enkelte region må prioriteres innenfor rovviltnemndenes tildelte midler på kap. 1420.21.

Det fremgår videre av brevet at Miljødirektoratet, etter ønske fra fylkesmennene, har holdt tilbake noen midler til akutte tiltak sentralt for å kunne bidra dersom spesielle behov oppstår. Fylkesmennene er bedt om å melde spesielle behov skriftlig til Miljødirektoratet, med ref. 2020/3136.

Rapportering

Før fylkesmannen fatter vedtak om iverksetting av felling av gaupe eller brunbjørn, jf. rovviltforskriften § 9, må fylkesmannen forvise seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote som er satt for arten. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Det vises til vedlagt veiledning for rapportering i Miljøvedtaksregisteret.

Fellinger av rovvilt i medhold av dette vedtaket skal uten opphold registreres i rovbase.

Vedtak

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for betinget skadefelling som kan iverksettes av respektive fylkesmann etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det.

Miljødirektoratet gir med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på tilsammen fem brunbjørner. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. oktober 2020. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling på til sammen 11 gauper i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. februar 2021.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

- 1 Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag
- 2 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 03.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om ekstraordinært uttak av jervetispe med valper fra kjent lokalitet i Rana kommune

Miljødirektoratet iverksetter etter eget tiltak skadefelling av jervetispe og valper fra kjent lokalitet i Rana kommune i region 7, Nordland fylke, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein og sau.

I dette området var det flere påviste skader fra jerv på tamrein i løpet av det siste året, og det er stort potensiale for ytterligere skade. Det aktuelle området er innenfor prioriterte områder for jerv i forvaltningsplanen for rovviltregion 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). Etter ekstraordinære hiuttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,7 i regionen.

Så langt i denne overvåkingssesongen er det påvist 11 jerveynglinger i region 7. Overvåking av jervehi starter i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2019 - 2020 er det felt 5 jerver på lisensfelling i region 7. I tillegg er 3 hannjerver felt etter beslutning om ekstraordinært uttak i år.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

I Rana kommune sør for E6 har SNO påvist 8 jerveskader på tamrein siden 1. januar 2020. 83 sau og lam ble erstattet som tapt til jerv i Rana kommune i 2019, og det ble erstattet 128 tamrein som tapt til jerv i Ildgruben reinbeitedistrikt etter reinbeitesesongen 2018/2019. Skadepotensialet på sau og særlig tamrein er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensialet overfor beitenæringen i dette området i region 7.

Skadepotensialet for tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv og nemnda sine innspill til prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt.

Den aktuelle lokaliteten er innenfor forvaltningsområdet for jerv i Nordland. Kun 3 av i alt 11 påviste ynglinger i år er innenfor forvaltningsområdene i gjeldende forvaltningsplan, som derfor er lite egnet som grunnlag for arealdifferensiert forvaltning av jerv. Direktoratet har lagt vekt på at det er flere påviste ynglinger innenfor Ildgruben reinbeitedistrikt i år.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2020. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk forsøk på felling av jervetispe med valper innenfor et nærmere avgrenset område i Nordland fylke.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 1 jervetispe og valper fra kjent hilokalitet ved Melkfjellet i Rana kommune.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i samsvar med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 30. mai til og med 31. mai 2020.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Miljødirektoratet sendte denne beslutningen til Statens naturoppsyn på SMS 30. mai 2020. Det ble felt ei jervetispe og 2 valper i medhold av denne beslutningen 31. mai 2020.

Dette brevet sendes til rovviltnemnda i region 7, Fylkesmannen i Nordland, Rana kommune, Nordland politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens naturoppsyn

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020

Hattfjelldal sau og geit

Trondheim, 05.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5600

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om skadefelling av brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Bakgrunn

Miljødirektoratet viser til søknad om forebyggende skadefelling av bjørn fra Grane kommune av 21. april, vårt foreløpige avslag samme dag, samt senere kommunikasjon med kommunen. Vi viser videre til tilsvarende søknad fra Byrkijø reinbeitedistrikt og Hattfjelldal sau og geit av 22. april og 23. mai. Endelig avslag på søknad om felling av bjørn ble sendt fra direktoratet på epost til Grane kommune 31. mai 2020.

Bjørn ble første gang i år påvist 21. april i Grane kommune tett opp til en større tamrein flokk. Søkerne viser til at det er stort skadepotensiale på tamrein og sau, og viser til store bjørneskader på sau i 2019 og 2018. Videre viser søkerne til at dette området er utenfor bjørnesonen i forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, Nordland. Grane kommune viser til at det ble gitt fellingstillatelse på bjørn i kommunen i 2015 i en tilsvarende situasjon, og ber om en forklaring på hvorfor det ikke blir gitt i år. Det ble ikke åpnet for lisensfelling av bjørn i Nordland i 2019.

Fra beitenæringa blir det vist til at bjørnespor er funnet i kalvingsområde for rein, og at bjørn skremmer rein opp i fjellet. Kalver som er tapt til bjørn er svært vanskelig å finne igjen. Reindriften har hatt en svært krevende vinter med vanskelige foringsforhold for reinen, som gjør at reinen er sårbar for stress. I tillegg til bjørn forekommer det også jerv, gaupe og kongeørn innenfor beiteområdet. I epost av 23. mai meldes det om at det er funnet 50 reinkadaver.

Lovgrunnlaget

Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Direktoratet legger til grunn at denne beslutningen blant annet bygger på kunnskap om bjørnens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der følgende fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. Forskriften § 1 og § 6. (...).

Direktoratet eller den det bemyndiger kan, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 15 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Etter Stortingets gjennomgang av rovviltforliket i 2011, Representantforslag 163 S (2010-2011), ble det bestemt at bestandsmålet for bjørn skulle endres fra 15 til 13 årlige ynglinger nasjonalt. Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er fordelt på 4 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 er det mål om 1 årlig yngling av bjørn. Det vises videre til rovviltforliket punkt 2.2.4 der det går fram at miljøforvaltningen, i de tilfeller lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, så langt det er mulig skal sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnemndene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte områdene skal prioriteres. Det ble ikke åpnet for lisensfelling av bjørn i region 7 i 2019.

Om bestandssituasjonen for brunbjørn

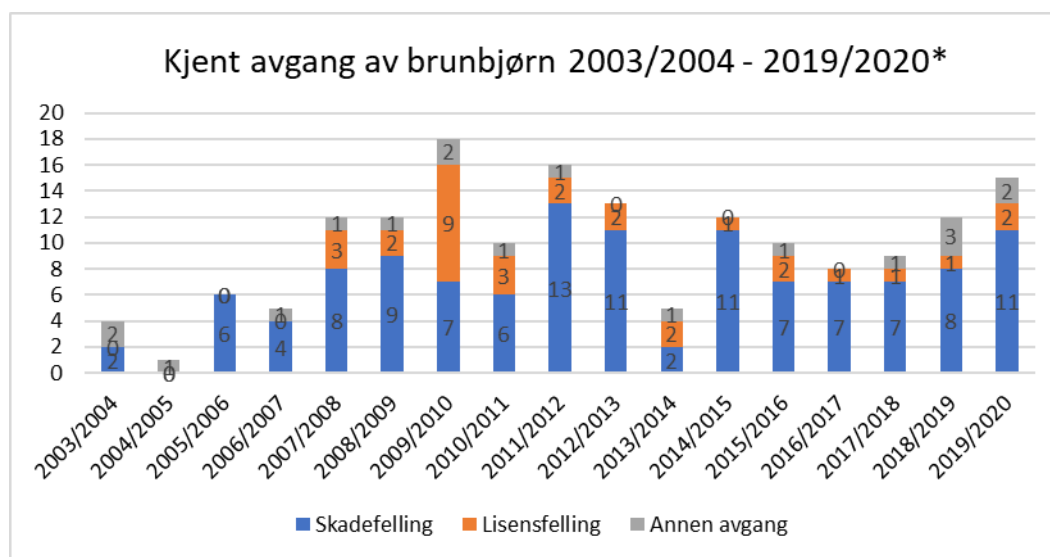
Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordeling mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i antall på årlige ynglinger.

Overvåkingen benytter en metode som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange ungekull av bjørn som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2019 ble det estimert født 7 (7,0) ungekull i Norge (NINA Rapport 1808, 2020).

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 148 ulike brunbjørner i 2019, 57 binner og 91 hanner. Tallet på 148 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. 4 individer (alle hanner) ble påvist i region 7 i 2019. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområda kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2019 var totalt 15 bjørner (fig. 1.)

Figur 1: Kjente døde bjørneindivider i perioden 1. april til 31.mars i landet siste 17 år.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Skade fra bjørn

Brunbjørn er fredet etter lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og naturmangfoldloven. Samtidig er det slik at brunbjørn kan volde skade på husdyr- og tamreinnæring. For blant annet å hindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling, jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

I 2019 ble det erstattet 75 sau og lam i Grane som tapt til bjørn og tilsvarende 138 sau og lam i Hattfjelldal. Statens naturoppsyn påviste til sammen 31 sauekadaver som var antatt sikker eller dokumentert tapt til bjørn i disse kommunene i 2019. Det er ikke påvist tap av verken sau eller rein i inneværende år.

Direktoratets vurdering

Det er søkt om skadefelling av bjørn på bakgrunn av observasjoner av bjørn på vårsnø.

Skadefelling skal som hovedregel iverksettes etter forutgående skade, og der skaden ser ut til å fortsette. I dette tilfellet er det ikke påvist skade på beitedyr i år. Det er ikke påvist skader av bjørn på tamrein i Nordland de tre siste årene, og det er heller ikke erstattet tamrein som drept av bjørn i Nordland Reinbeiteområder for driftsåret 2018/2019.

Det er påvist 51 rein som er drept av freda rovvilt i Byrkjæ reinbeitedistrikt siden 1. april i år. 1 av disse er tapt til gaupe, 3 til jerv, 21 til kongeørn og resten til ukjent freda rovvilt. Direktoratet har fulgt utviklingen gjennom hele våren, og har stor forståelse for den vanskelige situasjonen næringen er inne i. 1 hannjerv ble felt i området 30. mai etter beslutning om ekstraordinært uttak av Miljødirektoratet. Samtidig er det ingen konkrete holdepunkter for at bjørn har forårsaket skade i reinflokkene. Miljødirektoratet er likevel kjent med at det er vanskelig å finne igjen kadaver, da også etter reinkalver på denne tiden.

NINA Rapport 1808 viser at det ble påvist fire bjørner (alle hanner) i Nordland i 2019, og regionen ligger under bestandsmålet på 1 årlig yngling. Det ble ikke påvist bjørn innenfor forvaltningsområdet for bjørn i Nordland i 2019. En bjørn ble felt på skadefelling i fylket i juni 2019. Så langt i år er det meldt om 9 observasjoner av bjørn i Nordland fylke, alle disse registreringene er gjort i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Bjørnebestanden i Norge og i Nordland er langt under de nasjonale målene, og det er få tegn til at målene vil kunne oppnås innen overskuelig framtid. I tillegg til skadefelling i Norge, spiller økt avskyting på svensk side en avgjørende betydning for bestandsutviklingen. Det prioriterte bjørneområdet i forvaltningsplanen for region 7 har ingen funksjonell betydning for å ivareta forvaltningsmålet for regionen, og det gir derfor lite spillerom for en differensiert forvaltning av bjørn.

Miljødirektoratet gav 21. april en foreløpig vurdering av søknad om felling av bjørn i Grane kommune, der det ikke ble vurdert å være grunnlag for iverksettelse av felling av bjørn basert på den foreliggende informasjon. Miljødirektoratet har nå gjort en ny vurdering av felling av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner. Det er etter vår vurdering ikke tilkommet ny informasjon etter 21.

april som gir grunnlag for å endre vår vurdering av skadefelling av bjørn og vi avslår søknad om felling av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om skadefelling av brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Aarborte / Hattfjelldal kommune	O. T. Olsensvei 3 A	8690	Hattfjelldal

Saltfjellet reinbeitedistrikt v/Per Guttorm Kuhmunen

Trondheim, 11.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Felles avslag på søknad om skadefelling av jerv i deler av region 7, Nordland, våren 2020

Miljødirektoratet avslår søknader om skadefelling av jerv i deler av region 7, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3.

Vi viser til brev fra Saltfjellet reinbeitedistrikt av 4. februar i år, og fra Balvatn reinbeitedistrikt av 6. mai og 15. mai i år.

Felles for alle brev er at de viser til at jerv utgjør stort skadepotensiale på tamrein. Alle søker om uttak av enkeltdyr eller uttak av ynglehi av jerv.

I løpet av vinteren har Miljødirektoratet fortløpende vurdert behov og mulighet for skadefelling av enkeltdyr av jerv og uttak av jervehi.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). Etter ekstraordinære hiuttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,7 i regionen.

Så langt i denne overvåkingssesongen er det påvist 11 jerveynglinger i region 7. En av ynglingene er tatt ut etter beslutning fra Miljødirektoratet. Overvåking av jervehi starter i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfelleringsperioden for jerv i 2019 - 2020 er det felt 5 jerver på lisensfelling i region 7. I tillegg er 3 hannjerver felt etter beslutning om ekstraordinært uttak i år. Tispe og 2 valper er felt av Statens naturoppsyn etter vedtak om hiuttak i Rana kommune.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen utbetalte erstatning for tap av 1277 rein til jerv i Nordland reinbeiteområde etter reinbeitesesongen 2018/2019. 1245 sau og lam ble erstattet som tapt til jerv etter beitesesongen 2019.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Miljødirektoratet har vurdert innspill, anmodninger og søknader om uttak sett i sammenheng med fortløpende informasjon og kunnskap om bestand av jerv som er samlet gjennom overvåkingsperioden for jerv. Våre vurderinger er gjort med bakgrunn i beiteprioriterte områder, kunnskap om skadehistorikk, skadepotensiale, anbefalinger fra rovviltnemnda, kunnskap om bestanden, samt vær og andre begrensninger for iverksetting av uttak.

Skadehistorikk og skadepotensiale for tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen av søknadene som i dette tilfellet har fått avslag. Den geografisk differensierte forvaltningen av jerv nedfelt i forvaltningsplanen for region 7, bestandssituasjonen for jerv, og nemnda sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt i vår vurdering.

Direktoratet har forståelse for at søkerne er bekymret for faren for tap av tamrein til jerv. Vi vurderer imidlertid at skadepotensialet og hensynet til bestandssituasjonen for regionen som helhet ikke tilsier at det er grunnlag for å iverksette fellingsforsøk.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknader som nevnt over om uttak av jerv i våren 2020.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegaten 23	8250	Rognan
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2020

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 30.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/6261

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om bruk av helikopter til lokalisering og eventuell skadefelling av ulv i Bindal kommune 18. juni 2020

Miljødirektoratet iverksetter på eget tiltak forsøk på lokalisering og skadefelling av ulv i Bindal kommune, rovviltregion 7. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på bufe og tamrein. Uttaket er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Bakgrunn

I Bindal kommune ble det påvist ulv ved DNA-dokumentasjon 13. juni i år. Samme dag ble det funnet et reinkadaver som var påvist drept av ulv. I området er det mye tamrein, og det er stort potensiale for ytterligere skade på tamrein og sau på utmarksbeite.

Lovgrunnlaget

Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 8. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er behandlet senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder uttak av ulv, og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken. § 12 handler om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Direktoratet mener fellingsforsøket ikke vil forårsake vesentlige ulemper for det biologiske mangfoldet vurdert opp mot den samlede samfunnsnyttten.

Direktoratet legger til grunn at denne beslutningen blant annet bygger på kunnskap om ulv sin bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der følgende fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4 -6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.(...).

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...).

Direktoratets vurdering

Ulv er fredet etter lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og naturmangfoldloven. Samtidig er det slik at ulv volder skade på husdyr- og tamreinnæring. For blant annet å hindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf.

rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13. Jf. rovviltforliket punkt 2.2.19 skal soneinndelinga forvaltes tydelig.

Det følger av forvaltningsplanen i region 7, føringer i brev fra LMD og MD av 28. juli 2006, og rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19 at i de områder som blir definert som prioriterte beiteområder skal en kunne regne med at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. En av forutsetningene for uttak er at ulven representerer et potensiale for skade av et visst omfang.

I dette tilfellet har ulv gjort skade på 1 tamrein i et område med mye tamrein, blant annet simler med nyfødte kalver. Direktoratet vurderer skadepotensialet som stort. Området er langt fra sonen de deler av Innlandet og Oslo Viken som Stortinget har opprettet som forvaltningsområde for ulv i Norge.

En innsamlet skitprøve ble sendt som hasteprøve for å få gjennomført DNA-analyse på Rovdata. Analysen var vellykket og viste at ulven stammer fra Skandinavia, en såkalt F3 etter Kynnareviret. Det vil si at ulven ikke definert som et særlig viktig genetisk individ for den Sør-Skandinaviske ulvebestanden.

Kunnskapen om den skandinaviske ulvebestanden er god, jf. naturmangfoldloven § 8, og direktoratet ser ingen grunn til at samme lov § 9, føre var-prinsippet, vil komme til anvendelse. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ulvebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på ulv i Norge, men det er kjent at høy grad av innavl vil kunne påvirke bestanden på sikt uten tilstrekkelig utveksling fra andre bestander. Utover ulovlig felling og enkelte påkjørsler skjer avgangen av ulv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Uttak av en ulv i dette området vurderes ikke å være til skade for ulvebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for ulv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Miljødirektoratet vurderer at det vil være hensiktsmessig å gjøre et forsøk på å lokalisere ulven ved bruk av helikopter, og med mulighet for fellingspersonell fra SNO til å avlive ulven dersom den observeres.

Konklusjon

Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av 1 bjørn.

Med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir direktoratet etter en samlet vurdering fellingstillatelse på en - 1 - ulv i Bindal kommune.

Følgende vilkår er knyttet til iverksettelse av fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder Bindal kommune.
2. Miljødirektoratet v/ Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket blir gjennomført i henhold til instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
3. Tillatelsen gjelder i tidsrommet 18. juni 2020.
4. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.
5. Miljødirektoratet ber om en rapport fra oppdraget innen 19. juni 2020.

Beslutningen ble gitt til SNO på epost 18. juni 2020. Det ble ikke felt ulv i medhold av beslutningen.

Dette er en beslutning som direktoratet har truffet etter eget tiltak, og det er ikke anledning til å klage på beslutningen etter forvaltningslovens bestemmelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens
naturoppsyn

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Trondheim, 10.07.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10546

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - avslag på søknad om skadefelling av jerv i deler av Rana kommune

Miljødirektoratet gir ikke klager medhold i klage på Fylkesmannens avslag på søknad om skadefelling av jerv i deler av Rana kommune, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9. Avslaget er endelig og kan ikke påklages videre.

Fylkesmannen i Nordland mottok søknad, datert 3. juni 2020, fra Ranen beitelag og Saltfjellet reinbeitedistrikt om tillatelse til skadefelling av jerv i Ørtfjellområdet og Stormdalsområdet i Rana kommune. Fylkesmannen avsto søknaden i brev av 8. juni 2020. Ranen beitelag og Saltfjellet reinbeitedistrikt klagde på Fylkesmannens vedtak i 12. juni 2020. Fylkesmannen behandlet klagen og oversendte saken til Miljødirektoratet i brev 23. juni 2020.

Klagen

Klagen viser til at det er gitt forebyggende fellingstillatelse andre steder i Rana kommune der det nesten ikke er tap av sau.

Som vedlegg til klagen er det oversikt over tapsomfang i Ørtfjellområdet siste tre år. Det viser økende tap og at området er det mest tapsutsatte i Rana kommune. Både gaupe og jerv er registrert flere ganger i vinter.

Tapstallene er for store både for sau og tamrein, og klagerne ber om en ny vurdering av behovet for å iverksette skadefelling for å redusere tap av beitedyr.

I eget vedlegg til klagen legges det fram noen tilleggsmomenter fra Nordland bondelag:

- Klager mener det er feil forståelse av lovverket at skadefelling som hovedregel skal iverksettes etter forutgående skade, og der skaden ser ut til å fortsette. Lovverket stiller ikke slike krav.

- Rovviltforskriften likestiller alternativene "stanse eller forhindre skader", og støtter dermed ikke den forståelsen som Fylkesmannen har lagt til grunn. Naturmangfoldloven § 18 bokstav b) stiller ikke krav om at skade skal ha skjedd før skadefelling kan iverksettes.
- Fylkesmannen har ikke anledning til å tilsidesette forvaltningsplanen når det gjelder jerv, selv om han mener at det er urealistisk å kunne nå bestandsmåla for jerv innenfor vedtatt forvaltningsområde for jerv. Ifølge rovviltforskriften § 9 framgår det at Fylkesmannen skal legge vekt på føringer i regional forvaltningsplan før vedtak om skadefelling. Det er heller ikke i samsvar med forutsetningene i rovviltforliket fra 2011.

Fylkesmannens behandling av klagen

Fylkesmannen gir klager rett i at Fylkesmannen har kompetanse til å kunne iverksette skadefelling uten forutgående skade, og at det skal legges vekt på føringer i forvaltningsplan. I denne saken er det likevel ikke grunnlag for å vedta skadefelling. De ulike punktene i rovviltforliket, bestemmelser i naturmangfoldloven og rovviltforskriften om skadefelling må ses i sammenheng for å ivareta de overordnede rammene for rovviltforvaltningen.

Fylkesmannen holder fast ved at kjernen for virkeområdet for rovviltforskriften § 9 er tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet sett er vesentlige. Lisensfelling er aktuelt virkemiddel for bestandsregulering.

For å vurdere skadepotensialet legger Fylkesmannen avgjørende vekt på skadehistorikk (påviste og erstattede tap) på ev. pågående skadesituasjon. I dette tilfellet er det påvist svært lite tap av både sau og tamrein de siste årene. For 2019 ble det erstattet 48 sau og lam som tapt til jerv i fire besetninger som beiter nordvest for Ranaelva/E6 og vest for Røvassdalen.

Fylkesmannen viser til avslagsbrevet av 8. juni 2020 når det gjelder drøfting av arealdifferensiering for jerv i forvaltningsplanen.

Fylkesmannen finner at det ikke er grunnlag for å iverksette skadefelling i dette tilfellet, jf. rovviltforskriften § 9 b) og c). Saken oversendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Lovgrunnlag

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) utgjør den juridiske rammen for direktoratets vedtak.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) sier:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål å ta vare på artene og deres genetiske mangfold på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 blir fraveket, men tiltaket vil kunne medføre at målet i §

5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om en bare tar hensyn til naturmangfoldet, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal en legge til grunn prinsippene i §§ 8 til 12 som retningslinjer ved utøvelse av offentlig styresmakt. Naturmangfoldloven §§ 8 er omtalt senere.

Vi viser til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

*Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)*

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 9 første ledd (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Vi viser forøvrig til rovviltforliket i Stortinget i 2011, Representantforslag 163 S (2010 - 2011), om fortolkning av gjeldende regelverk.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

I rovviltregion 7, Nordland, er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2019 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i regionen, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 9 og 11 ynglinger (NINA rapport 1722). 2 ynglinger i Nordland ble tatt ut av Statens naturoppsyn i 2017.

Overvåkingssesongen pågår 1. februar til og med 31. juli, og så langt i 2020 er det påvist 12 dokumenterte eller antatt sikre jerveynglinger i region 7. 1 av disse er tatt ut av Statens naturoppsyn. Samlet status for ynglinger i 2020 vil ikke foreligge før i oktober.

Etter lisensfelling 2019/2020, som begynte 10. september 2019, er det felt 11 jerver i Nordland fram til 8. juli. 2 av disse er valper som er felt i forbindelse med hiuttak i Rana kommune.

Miljødirektoratet anser kunnskapen om jervebestanden som god, jf. krav om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

I Rana kommune ble det utbetalt erstatning for tap av 83 sau og lam som tapt til jerv i 2019. Det er ikke påvist tap av sau eller tamrein til jerv innenfor disse beiteområdene i 2019 eller så langt i 2020.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Fylkesmannen har behandlet søknaden i samsvar med rovviltforskriften § 9.

Området ligger utenfor områder som er avsatt for forvaltning av jerv i forvaltningsplanen for region 7. Miljødirektoratet deler Fylkesmannen i Nordland sin vurdering av mulighetene for en differensiert forvaltning av jerv i Nordland med bakgrunn i forvaltningsplanen. Kun et fåtall ynglinger oppnås i de områdene som er avsatt i planen, og de er derfor lite egnede som grunnlag for bestandsforvaltningen.

Regionen sitt bestandsmål er 10 årlige ynglinger, og forvaltningsområdene for jerv må tilpasses dette målet i størrelse og avgrensning. Slik situasjonen er nå, betyr det at forvaltningen av jerv er lite forutsigbar for næringen ved at det ikke er mulig å opprettholde en tydelig forskjell på tiltak innenfor og utenfor jervesonen.

Klager legger ved statistikk som viser tapte sau og lam i beiteområdet siste tre år. Det er imidlertid ikke mulig å se hvor mye dette utgjør i prosentvise tap av samlet antall sau på beite, eller utvikling av prosentvise tap i løpet av de tre årene. Tapene er store, men det er uvisst hva tapene skyldes. Vi viser til at det ikke er påvist tap av beitedyr til jerv i dette området i perioden 2017 og fram til nå, med unntak av 3 tap av tamrein i 2017 i nærheten av aksene fra Bjøllånes til Blakkådalshytta.

I kommentarene til rovviltforskriften § 9, andre ledd, står det blant annet at "Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet sett er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde." Det er likevel hjemmel til å iverksette skadefelling for å forhindre fremtidig skade, dersom de øvrige vilkår er oppfylt.

I dette tilfellet er det lite kunnskap om jerv som tapsårsak på sau og rein, og dermed hvor stor potensiell trussel jerv utgjør for sau og rein i beiteområdet. Uten pågående skade vil det også være umulig å rette inn fellingen mot skadegjørende individ, og fellingen vil i så fall ta form som et bestandsregulerende tiltak. Lisensfelling er det virkemiddelet som skal benyttes for bestandsregulerende tiltak.

Etter rovviltforskriften § 9 skal Fylkesmannen særlig ta hensyn til skadenes omfang og utvikling og potensialet for fremtidige skader, i tillegg til områdets betydning som beitemark og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Miljødirektoratet er enig med Fylkesmannen i at hensynet til de to første kriteriene ikke tilsier at det iverksettes skadefelling i dette tilfellet.

Vedtak

Miljødirektoratet tar ikke klagen fra Ranen beitelag og Saltfjellet reinbeitedistrikt til følge. Fylkesmannens vedtak blir ikke endret. Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 7

Rana kommune

Klima- og miljødepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Mattilsynet

Nordland bondelag v/Geir Jostein

Sandmo

c/o Fylkesmannen i Nordland,

Moloveien 10

Postboks 173

Postboks 8013 Dep

Postboks 8007 Dep

Postboks 383

8002 BODØ

8601 Mo I Rana

0030 OSLO

0030 OSLO

2381 Brumunddal

Saltdal kommune
Kirkegaten 23
8250 Rognan

Trondheim, 17.07.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/10066

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avslag på søknad om dispensasjon for bruk av løs, på drevet halsende hund til skadefelling av gaupe - Saltdal kommune

Miljødirektoratet avslår søknad om bruk av løs, på drevet halsende hund under skadefelling av gaupe i Saltdal kommune. Det foreligger etter vår vurdering per i dag ingen særlig grunn til å tillate bruk av slik hund i båndtvangstiden.

Vi viser til søknad fra Saltdal kommune som ber om at Miljødirektoratet gir tillatelse til bruk av løs, på drevet halsende hund i forbindelse med skadefelling av gaupe.

Bakgrunn

Fylkesmannen i Nordland har 14. juli 2020 gitt Saltdal kommune fellingstillatelse på en gaupe, innenfor et nærmere bestemt område.

Saltdal kommune har videre i brev 16. juli 2020, søkt Miljødirektoratet om dispensasjon til å benytte løs, på drevet halsende hund, under skadefellingsforsøket. Miljødirektoratet viser til søknaden i sin helhet.

Lovgrunnlag

Det er viltlovens § 23, og utøvelsesforskriften §§ 22 og 39, samt hundelovens § 6, som danner det juridiske grunnlaget for saken.

Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)

§ 23. (bruk av hund under jakt)

Bruk av løs, på drevet halsende hund er forbudt unntatt for jakt på hare, rødrev og gaupe. For jakt på andre arter kan direktoratet gi samtykke for det enkelte område.

Direktoratet fastsetter til hvilke tider jakt med hund etter første ledd kan foregå. Tidene kan settes forskjellig for ulike deler av landet og de kan gjelde bestemte hunderaser.

Det kan settes som vilkår for bruk av hund at jakten skjer på område av en bestemt minstestørrelse.

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften)

§ 22. Løs, på drevet halsende hund

Bruk av løs, på drevet halsende hund er tillatt brukt under jakt på følgende viltarter: hjort, rådyr, gaupe, rødrev og hare, eller felling av gaupe. Bøghøyde til løs, på drevet halsende hund som brukes under jakt på hjort og rådyr må ikke overstige 41 cm.

Bruk av løs, på drevet halsende hund under jakt på gaupe og rødrev, eller felling av gaupe er ikke tillatt i ordinær båndtvangstid. Under jakt på rådyr er bruk av løs, på drevet halsende hund tillatt fra og med 25. september og inntil jakttidens slutt.

§ 39. Dispensasjon

Miljødirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

(...)

Lov om hundehold (hundeloven)

§ 6. Sikring av hund ved båndtvang m.m.

I tiden fra og med 1. april til og med 20. august skal en hund bli holdt i bånd eller forsvarlig inngjerdet eller innestengt, slik at ikke den kan jage eller skade storfe, sau, geit, fjærfe, rein, hest eller vilt, herunder viltets egg, reir og bo.

(...)

Miljødirektoratets vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Miljødirektoratet viser til at dette vedtaket ikke vil påvirke naturmangfoldet negativt, idet en gir et avslag på en søknad om dispensasjon til slipp av løs, på drevet halsende hund. Prinsippene i naturmangfoldloven er derfor ikke vurdert nærmere.

Fylkesmannen kan ved iverksetting av skadefelling etter rovviltforskriften § 9 sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt og fangstmetoder, jf. Ot. prp. Nr. 37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4. Når det gjelder bruk av løs, på drevet halsende hund er det imidlertid Miljødirektoratet som har myndigheten til å kunne gjøre vurderinger av annen bruk av slike hunder, enn det som er regulert i lov og forskrift. Myndigheten til å vurdere bruk av løs, på drevet halsende hund under skadefelling av ulv, for de områder og til den tid som en pågående skadefellingstillatelse gjelder, er delegert fra Miljødirektoratet til Fylkesmennene i brev 14. juli 2017. For øvrige viltarter ligger ansvaret fortsatt til Miljødirektoratet.

Det fremgår av forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften) § 22, at bruk av løs, på drevet halsende hund til jakt og felling av gaupe, ikke er tillatt innenfor båndtvangstiden. Det foregår ingen annen jakt eller felling av gaupe i perioden fra 1. april til 20. august, foruten skadefelling, og regelen i utøvelsesforskriften regulerer følgelig bruken av slik hund under skadefellingsforsøk.

Av utøvelsesforskriftens § 39 følger det videre at Miljødirektoratet i *særlige tilfeller* kan gi dispensasjon fra reglene i forskriften. Det forutsettes følgelig at det er særlige grunner til at det bør åpnes for å benytte virkemidlet løs, på drevet halsende hund, i en bestemt situasjon for at dispensasjon skal kunne gis. Den generelle regelen følger direkte av forskriften. Etter vår vurdering er ikke den aktuelle situasjonen med skadefelling av gaupe i Saltdal kommune, på det nåværende tidspunkt, et særlig tilfelle.

Dersom Miljødirektoratet skal åpne for bruk av løs, på drevet halsende hund i fellingsforsøket vil det være en forutsetning at Statens Naturoppsyn (SNO) har vært på stedet og gitt bistand i den konkrete

situasjonen, for at de skal ha de beste forutsetningene til å vurdere hvorvidt tiltaket vil være egnet ut fra stedlige forhold, og andre tiltak skal være utprøvd. Det vil også bli satt vilkår for bruken, bl.a. at det foreligger dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven, at det er i samråd med beitebrukere (sau og tamrein), og at ansvaret for skade på tredjepart (herunder beitedyr) er avklart på forhånd. Fellingslaget vil fremdeles ha ansvar for fellingsforsøket, men SNO vil som hovedregel få ansvar for at hunder som skal benyttes har tilstrekkelig egnethet for og erfaring med jaging av gaupe.

Dersom det skulle bli aktuelt å gjøre forsøk med bruk av løs, på drevet halsende hund i skadefellingsforsøket på gaupe i Saltdal, vil Miljødirektoratet raskt kunne gi en slik tillatelse. En eventuell dispensasjon til å slippe slik hund, vil bli gitt med kort varighet for å redusere risikoen for de negative konsekvensene, for andre berørte interesser, som den generelle båndtvangen er satt for å ivareta.

Vedtak

Med hjemmel i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 22 og 39, jf. viltlovens § 23 avslår Miljødirektoratet søknad om bruk av løs på drevet halsende hund i forbindelse med skadefellingsforsøk på gaupe i Saltdal kommune.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Erik Lund
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Fylkesmannen i Nordland Postboks 1405 8002 Bodø

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref
2020/809

Vår ref
15/1961-5

Dato
11. august 2020

Svar på innspill vedrørende økonomisk ramme for Statens naturoppsyn

Vi viser til brev fra rovviltnemnda i region 7 (Nordland) 8. juni 2020. I brevet viser nemnda til at de har mottatt bekymringsmeldinger om for lav økonomisk ramme for rovviltkontaktene i Statens naturoppsyn (SNO), noe som fører til problemer med å utføre pålagte oppgaver.

Departementet er enig med rovviltnemnda i at SNO er en viktig aktør og utfører flere sentrale oppgaver med blant annet registrering av rovdyr, undersøkelser av skader på beitedyr, ekstraordinære uttak av rovdyr og bistand til kommunale skadefellingslag. Departementet har derfor også prioritert ytterligere økonomisk styrking av SNO de senere år.

Ut fra henvendelsen fra nemnda er det noe uklart for departementet hva som er grunnlaget for bekymringsmeldingene, og vi har derfor vært i direkte kontakt med SNO. Nedenfor følger en oppsummering av deres tilbakemelding.

SNO erfarer at det er god stemning blant rovviltkontaktene rundt om i landet og at arbeidsoppgavene blir løst på en god måte og innenfor de rammer og retningslinjer som gjelder. At vilkårene anses som tilstrekkelige, understøttes også av at de ved ansettelse av nye rovviltkontakter opplever at det ofte er et betydelig antall søkere hvorav flere godt kvalifiserte. Ved siste utlysning av en stilling i Nordland var det 29 søkere.

I Nordland blir også oppgavene løst på en god måte innenfor de rammer og retningslinjer som gjelder, og uten at økonomien begrenser gjennomføringen av SNOs prioriterte oppgaver i rovviltarbeidet, hverken hva angår arbeidet med skadedokumentasjon eller bestandsovervåking.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Tommy Andersen
22 24 60 54

SNOs vurdering er videre at Rovviltnemndas bekymringsmelding beror på et par misforståelser:

1. Godtgjørelse for bruk av privat snøskuter har vært oppe til diskusjon en rekke ganger. Miljødirektoratet som arbeidsgiver har, av formelle grunner ikke mulighet til å forhandle om dette, ettersom statens satser blir regulert gjennom sentrale forhandlinger.
2. Noen rovviltkontakter ønsker å jobbe mer som rovviltkontakt enn det er anledning til i dag. Enkelte har nok ønsket å utvikle arbeidsomfanget til en fulltidsjobb. Dette begrenses imidlertid formelt av måten rovviltkontaktene er tilsatt på. Dette er også et tema som tas opp i ulike sammenhenger.

Ingen av disse forholdene har sammenheng med SNOs økonomiske rammer. Det er formelle årsaker som ligger bak at de ikke kan etablere egne godtgjørelsesordninger for bruk av privat snøskuter og at de må regulere omfanget av arbeidstimer for rovviltkontaktene.

Dersom dere har andre innspill eller spørsmål til saken er det bare å ta kontakt.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Trondheim, 13.08.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/10642

Saksbehandler:
Anders Braa

Vedtak om tilleggskvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 - Nordland fylke

Miljødirektoratet vedtar tilleggskvote på betinget skadefelling av jerv i region 7 på 2 jerver. Kvoten gjelder i perioden 1. juni til 15. august 2020.

Rovviltnemnda i region 7 vedtok 28. mai 2020 en kvote for betinget skadefelling av jerv på 4 dyr for perioden 1. juni 2020 - 15. februar 2021. Samme dag vedtok nemnda en lisensfellingsskvote på inntil 16 dyr for lisensfellingssperioden 10. september 2020 - 15. februar 2021. Etter vedtaksdato har SNO etter beslutning fra Miljødirektoratet felt 4 jerver i Nordland; 1 jerv i Hattfjelldal 30. mai og 3 jerver i Rana 31. mai.

Disse 4 uttakene skal etter gjeldende regelverk belastes både kvoten for betinget skadefelling og lisensfellingsskvoten. Det betyr at Fylkesmannen ikke har tilgjengelig kvote for å kunne iverksette forsøk på skadefelling etter rovviltforskriften § 9 etter 31. mai.

Miljødirektoratet viser til dialog med Fylkesmannen i Nordland v/Tore Vatne per telefon 29. juli 2020 om dette. På grunn av ferieavvikling ber Fylkesmannen om at direktoratet vedtar tilleggskvote for betinget skadefelling, inntil rovviltnemnda i region 7 har mulighet for å gjennomføre møte og vurdere betinget skadefellingsskvote på nytt. Siden kvoten for lisensfelling er satt betraktelig høyere enn kvoten for betinget skadefelling anser direktoratet det som sannsynlig at kvoten for betinget skadefelling ville blitt satt høyere av nemnda, dersom nemnda hadde sett at kvoten ville bli begrensende.

I utgangspunktet er det rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for bl.a. betinget skadefelling for jerv når bestandsmålet for regionen er oppnådd. Miljødirektoratet har myndighet til å fastsette vedtak om alle former for kvoter og enkeltuttak av rovvilt dersom situasjonen skulle tilsi det, jf. rovviltforskriften § 13. Det er vilkår om at slike vedtak ikke er skadelig for bestandens overlevelse og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om arealdifferensiert forvaltning.

Lovgrunnlag

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og

forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) utgjør den juridiske rammen for direktoratets vedtak om skadefelling.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) sier:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål å ta vare på artene og deres genetiske mangfold på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 blir fraveket, men tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om en bare hadde tatt hensyn til naturmangfoldet, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal en legge til grunn prinsippene i §§ 8 til 12 som retningslinjer ved utøvelse av offentlig styresmakt. Naturmangfoldloven § 11 blir ikke vurdert som relevant, da det ikke er aktuelt å sette fordyrende vilkår i disse sakene.

Vi viser til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 første ledd (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling

og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Målet for region 7 er 10 årlige ynglinger av jerv.

Miljødirektoratet sin vurdering

Miljødirektoratet viser til generelle vilkår som er beskrevet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i nemnda sitt vedtak av 28. mai 2020 og til Fylkesmannen sitt saksframlegg. Vi viser også til Fylkesmannen sitt saksframlegg til nemnda sitt vedtak om kvote for lisensfelling i region 7 for 2020/2021 av 28. mai 2020.

Miljødirektoratet anser med dette at grunnlaget for vedtaket er tilstrekkelig belyst, inkludert naturmangfoldloven §§ 8, 9 og 12. Vi viser til at nemnda allerede har vedtatt en kvote på 16 jerver som kan felles i kommende lisensfellingsperiode, og vi anser det som nødvendig at deler av denne kvoten kan benyttes i akutte skadesituasjoner for å avverge skade på sau og tamrein i påvente av ny vurdering av skadefellingskvoten på jerv av nemnda.

Miljødirektoratet kan ikke se at tilleggskvoten vil være til skade for bestandens overlevelse. Direktoratet forutsetter at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om arealdifferensiert forvaltning ved vedtak om iverksettelse av skadefelling, jf. rovviltforskriften § 9.

Dette vedtaket ble sendt til rovviltnemnda i region 7 og til Fylkesmannen i Nordland pr epost 29. juli 2020.

Vedtak

Miljødirektoratet vedtar tilleggskvote på betinget skadefelling av jerv i region 7 på 2 jerver. Kvoten gjelder i perioden 1. juni til 15. august 2020.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskriften § 18. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge listeFylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2704-1

10. september 2020

Endringer i forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst vedrørende fellingsmetoder for jerv

De siste årene har lisensfelling av jerv ikke vært så effektiv som ønskelig. Det har blant annet medført at det er gjennomført et større antall hiuttak der mordyr og/eller valper blir avlivet. Hiuttak er ansett som en kontroversiell og ressurskrevende fellingsmetode. Det er derfor et mål å redusere omfanget av hiuttak gjennom å effektivisere lisensfellingen. Som et ledd i dette arbeidet har det blitt gjennomført en prøveordning med fast montert kunstig lys ved åtejakt på jerv og at fysisk tilsyn med fangstredskap på visse vilkår kan erstattes med kamera kombinert med elektronisk overvåking. På denne bakgrunn har departementet gjennomført en alminnelig høring og fastsatt endringer i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst som vil gjøre prøveordningen permanent. Forskriftsendringene, som trådte i kraft 8. september 2020, er nå er lagt ut på Lovdata.

Nærmere om endringene

Det er gjort følgende endringer i § 29a om bruk av fast montert kunstig lys ved åtejakt på jerv og § 34 annet ledd om tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking for jerv:

§ 29a lyder:

"Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv som gjennomføres som ledd i lisensfelling.

Bruk av kunstig lys etter første ledd skal rapporteres til fylkesmannen."

Kommentar til § 29a lyder:

"Bernkonvensjonen forbyr bruk av kunstige lyskilder ved jakt og fangst av jerv, jf. Bernkonvensjonen artikkel 8 og konvensjonens vedlegg II og IV. Konvensjonen åpner imidlertid for unntak fra forbudet og stiller krav om at unntak rapporteres, jf. artikkel 9. For å

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Tiril Charlotte
Sandbekk

muliggjøre rapportering til Bernkonvensjonen skal bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv rapporteres til fylkesmannen. Rapporteringen til fylkesmannen skal inneholde informasjon om:

- Antall individer av jerv som er felt i lisensfelling der kunstig lys er benyttet
- Hvordan lyskilden som ble benyttet var montert
- Tid og sted for fellingen."

§ 34 andre ledd lyder:

"Ved lisensfelling av jerv kan tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking erstatte fysisk tilsyn. Følgende vilkår gjelder for tilsyn med kamera kombinert med elektronisk overvåking av fangstbås:

- Det må benyttes viltkameraer som er innstilt slik at de sender bilde til jegeren minimum to ganger daglig, morgen og kveld. Dato og tidspunkt skal framgå av bildene.
- Viltkameraene må stilles slik at man lett kan se om båsen er åpen eller lukket, samt at det kan identifiseres hvilke dyr som går inn i fangstbåsen.
- I tillegg til minimum to bilder pr dag skal kameraene ta bilder som sendes jegeren ved bevegelse foran kameraet. Jegeren skal også kunne sende SMS til kameraet slik at det tar bilde av båsen og sender det til jegeren.
- Som supplement til kameraet skal en fellevarsler monteres, som sender varsel til jeger dersom lokket faller ned.
- Det skal umiddelbart gjøres tilsyn med båsen ved teknisk svikt med kamera.
- Alle bilder skal arkiveres sikkert i en logg. Dersom bilde(r) mangler skal det gå klart fram av loggen hva som er årsak og hvilke tiltak som er iverksatt. Loggen skal løpende kunne fremvises på forespørsel fra naturoppsynet. Etter endt lisensfellingsperiode skal loggen rapporteres til Fylkesmannen i sin helhet.
- Ved godkjenning av fangstbåser til jerv skal Fylkesmannen vurdere plasseringen strengt før tillatelse blir gitt. God dekning for sending av bilder fra kameraene er en forutsetning. Videre skal jervebåsen plasseres slik at fysisk tilsyn kan gjennomføres uansett vær- og føreforhold, og uten at fysisk tilsyn tar uforholdsmessig lang tid. Av kontrollhensyn legges det opp til at Fylkesmannen lagrer plassering av fangstbåsene digitalt i egnet verktøy, og sørger for at naturoppsynet får tilgang til GPS-posisjoner.

Fylkesmannen kan ved tillatelse til bruk av fangstbås til jerv fastsette ytterligere vilkår for bruk av elektronisk overvåking."

Kommentarene til § 34 er opphevet.

Endringsforskriften er lagt ut på følgende lenke:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-09-08-1736>

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tiril Charlotte Sandbekk
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste:

Fylkesmennene
Rovviltnemndene
Miljødirektoratet